

İMANIN OLGUNLAŞMASI

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn, hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men tebiahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd.

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

ثَلَاثَةٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ يُسْتَكْمَلُ إِيمَانُهُ: رَجُلٌ لَا يَخَافُ
فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمًا، وَلَا يُرَائِي بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ، وَإِذَا
عُرِضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ: أَحَدُهُمَا لِلدُّنْيَا، وَالْآخَرُ
لِلْآخِرَةِ، اخْتَارَ أَمْرَ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا

Selâsetün men küne fîhi yestekmilü îmânehû racülün lâ yehâfu fi'llâhi levmete lâim. Ve lâ yürâi bi-şey'in min amelihî ve izâ urida aleyhi emrâni ehadühümâ fi'd-dünyâ ve'l-âharü li'l-âhireti ihtâre emre'l-âhireti ve'd-dünyâ.

Sadaka Resûlullah, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

a. Üç Davranış Şekli

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

“Şu üç özellik, üç davranış şekli, üç hareket tarzı kimde varsa; kimin gönlünde, kafasında böyle hareket etme varsa -*yestekmilü îmânehû*- bu imanını olgunlaştırmış demektir.”

“Bu duygulara, -şimdi söylenecek- bu fikirlere sahipse o zaman bu imanını sağlamlaştırmış.” demektir. “Bu adamın imanı kemale ermiş” demektir.

Birincisi;

Racülün lâ yehâfü fi'llâhi levmete lâim.

“Bir adam ki Allah yolunda kınayanın kınamasına aldılmıyor.”

Korkmuyor da yapması gereken neyse, dininin gereği ne ise onu yapıyorsa... Bir, bu. “Birisi kınıyor, birisi tenkit edecek, aman birisi ayıplar.” filan demiyor. “Allah bunu emretmiş, ben bunu yaparım, vız gelir.” diyor, korkmuyor, aldılmıyor.

Vazifelerini yapmaktan, dinî hayatını yaşamaktan çekinmiyor. Çünkü bazıları çekiniyorlar.

Mesela;

“Evladım, kızım, başını ört.” diyorsun.

Kız diyor ki;

“Arkadaşlardan utanıyorum.”

Veya “Mantonu ört.” diyorsun, “Utanıyorum.” diyor.

Veya adama, çocuğa diyorsun ki;

“Abdest al, namaz kıl.”

“Utanıyorum.” diyor.

“Bu farz; bunda utanmak olur mu?”

“Şurada, şu çimenlerin üstünde namazı kılıverelim, bak yoksa kaçıracağız. Arabayı kenara çekelim, vakit geçiyor, şurada namazı kılalım.” diyorsun.

“Utanırım, herkes bize bakar.” diyor.

Bakarsa baksın!

Eğer bir insan Allah’ın emrini yaparken, Allah yolunda bir hareket yaparken kınayanın kınamasına aldırmıyorsa, korkmuyorsa; “Kı-

nayan kınasın, beğenen beğensin, beğenmeyen beğenmesin, ben Allah'ın emrini yapıyorum.” diye yapıyorsa bu, imanını olgunlaştırmış, demektir.

Bunu ancak sağlam imanlılar yapabiliyor. İmanı sağlam olmadığı zaman utanır, sıkılır, yapmaz. Pek çok kimse böyle acayip bir mahcubiyet içindedir. Olmaması gerek. “Kur'an oku.” diyorsun, “Utaniyorum.” diyor.

“Kur'an okumak sevap, niye utaniyorsun oğlum? Okusana. Eûzü besmele'yi çek, oku. Ne var?” Buna benzer şeyler.

Veya müslüman olduğunu söylemeye utanıyor. Doğruyu dosdoğru söyle. Veyahut hakkı söylemeye utanıyor.

“Ya, utanırım!”

“Ne utaniyorsun, bak adam yanlış konuşuyor. Kalk; “İslâm'da tesettür vardır.” de. Sen davet edilmedin mi o toplantıya, seni çağırmışlar.”

“Atarlar, satarlar, sürerler!”

“Ne yaparlarsa yapsınlar!”

Allah yolunda bir şey yapacağı zaman kınayanın kınamasından korkmuyorsa bir insan, tamam, “bunun imanı tam” demektir.

İkincisi;

Ve lâ yürâi bi-şey'in min amelihî. “Dîni vazifelerini yaparken riyakârlık gösteriş yapmıyorsa.”

“Reklam olsun.” diye, “Beğenilsin.” diye, “Alkışlansın.” diye yapmıyorsa... Bir insan evinde namaz kılarken başka türlü kılıyor, hızlı hızlı; camide kılarken usulüyle kılıyor.

Neden?

“Hacı baba kızar.” diye korkuyor, “Hacı amca laf söyler.” diye kılıyor. “Bu adamın, ihtiyarın dobra dobra hâli vardır. Şimdi ben orada hızlı kılarken “Evladım, ayıp değil mi ya sen akıllı, uslu, tahsilli insansın. Böyle yapılır mı, senin gibi bir insan böyle yapar mı?” der, diye korkup güzel kılıyorsa ama evinde hızlı kılıyorsa işte bu bile mürâîliktir. Çünkü o adamı hesaba katıyor. Veyahut beğenilmek, oy toplamak ya da gösteriş için yapıyorsa... Ya da “Amma kıymetli adam!” desinler, diye yapıyorsa.

O zaman ne oluyor?

Allah rızası için yapmıyor, bir başka sebepten yapıyor, gösteriş için yapıyor, mürâilik, riyakârlık için yapıyor, “Nâmı yürüsün, şöhtrelensin.” diye yapıyor.

“Seçimlerde o bölgede girecek de ondan yapıyor hocam!”

“O zaman mürâilik! Olmaz! Seçim yatırımı. Olmaz!”

Allah rızası için yapacak, sırf Allah için yapacak. Mürâilik, gösteriş yapmayacak.

Üçüncüsü:

Bu üçüncüye de çok çok dikkat edin, çok mühim bir hadîs-i şerîf bu.

Ve izâ urida aleyhi emren. “Önüne iki tane iş getirildiği zaman.”

Allah tarafından karşısına iki tane iş getirildi, yol çatallaştı, bir sağ bir sol, çatallaştı yol.

Ehadühümâ fi'd-dünyâ. “Bbirisi o hayat için, bu dünya menfaati için.” *Ve'l âherü.* “Ötekisi âhîret hayatı için faydalı.” *Ihtâre emre'l âhireh.* “Âhîret hayatı için olan tarafı

tercih ediyor." *Ve'd-dünyâ*. "Dünya için olana âhiret için olanı tercih ediyor."

Adama diyorlar ki;

"Kardeşim, sana teklif ediyorum bak, sen becerikli bir insansın, sanatkârsın, ustasın, akıllısın, bu işi biliyorsun. Şunu şöyle yaparsan şu kadar para, mevki, makam, mertebe var."

Ama söyledikleri iş günah, haram. "İstemem, hayır." diyor. Âhiret günahından korkuyor. Âhiret sevabını kaçırmaktan korkuyor, dünya menfaatini tepebiliyor. İşte bunu imanı kuvvetlenmiştir.

İbrahim *aleyhisselam*'ın vasfıdır bu. İbrahim *aleyhisselam* önüne yol çatallaştığı zaman; ya şöyle yapacağım, ya şöyle yapacağım. Ama şöyle yaparsam Allah sever, sevap olur da; şöyle yaparsam günah olur. Daima Allah'ın seveceği tarafı tercih edermiş. Önüne ihtimaller belirlediği zaman. İhtimal, seçenek. Ya onu seçecek ya bunu seçecek; Allah için olanını seçiyor.

Seçimde diyorlar ki; "Bak paranın yarısını kesiyoruz, şimdi veriyoruz; oy verirsen

öteki yarısını da alacaksın. Yapıştırırsın; ortası kesik para yapıştırıldı mı yine tam para olarak geçer. Eğer şu tarafa verirsen paranın öbür yarısını da alacaksın.” diyorlar. Veya üçte birini, neyse bir tarafını kesiyor. Yapmışlar böyle. Ben görmedim ama böyle olmuş. Şimdi adam, ya bu para teklifi ile seçilecek adama bakıyor; sarhoş, ayyaş, hilekar.

“Ya bu bakan olursa, milletvekili olursa hortumunu hazineye saldı mı bitirir, bu memlekete faydalı olmaz, zararlı olur. Bence şu adam daha faydalı. Bu dürüst, bu adam güzel hizmet eder. Vicdanım ‘Bu adam hizmet eder.’ diyor. Menfaat de bu tarafı seçmek istiyor.”

O zaman ne yapması lazım?

Daima âhiret için faydalı olanı, âhirette kendisine vebal getirmeyecek olan tarafı tercih etmesi lazım. Böyle yapıyorsa imanı kuvvetlidir. İşini gösteriş için, riyakârlık için yapmıyorsa imanı tamdır.

Birincisi neydi?

Kınayanın kınamasından korkmuyorsa imanı tamdır.

Say bakalım üçünü...

Kınayanın kınamasından korkmuyorsa, mürâelik yapmıyorsa, önüne ihtimaller çıktığı zaman Allah rızasının olduğu tarafı tercih ediyorsa. İnsanın karşısına her zaman çıkar.

“Bak burada namaz kılıyorsun ama namaz kılarken komutan seni görürse bu hafta izine çıkamazsın, bir hafta da hapis yatarsın.”

“Allahu ekber!”

Ne demek Allahu ekber?

“Allah en büyük” demek. “Ben Allah’ın emrini tutarım, komutan falan dinlemem.” gibi. Hatırıma geliveren, duyduğum, hayatta karşılaştığım çeşitli misaller.

Allah bizi kuvvetli müslüman eylesin, imanımızı tam eylesin. Bunlar imtihandır. Hayatta herkesin önüne her gün buna benzer şeyler gelir. Önüne para gelir, şöyle yapıverse o da olur. Ama haram! Birisinin cüzdanını düşürdüğünü görür; düşürdü, gidiyor. Biraz daha sabretse, o gitse, cüzdanı alsa, onun içinde neler neler var. Adamı görmedi, gitti. Koşuyor, alıyor; “Al, bunu sen düşürdün.” diyor mesela, değil mi?

Allah her an karşımızda imtihan olsun diye böyle Şeyler ıkarır. “Öyle mi yapacak böyle mi yapacak?” diye denemek için çıkarır.

Hangisini seçeceėiz?

Allah’ın rızasını kazanacağımız tarafı seçeceğiz. Bunu eğer çoluk çocuğumuza öğretebilirsek kendimiz de benimseyebilirsek başarının anahtarı budur. Cenneti kazanmanın yolu budur.

Bunu yapamazsak her seferinde mağlup oluruz. Her seferinde Őeytan bir bahane ile aldatır. “Bak, miden ağrıyor, oruç tutma. ocuėunu evlendirmedin hacca gitme. Pantolonun ütüsü bozulur, namaz kılma!”

Denmiyor mu bunlar? Duymadık mı?

Her zaman duyarız. Her zaman buna benzer binlerce misal çıkar. Harama baksa bakacak, bakmıyor, Allah “bakmayın” demiş. Her zaman gelir. Allahu Teâlâ hazretleri bize imtihanlarda yardım etsin. Başaranlardan eylesin.

b. Üç Ses Vardır Ki Allah Meleklerine Bu Sesleri Övünür

İkinci hadîs-i Şerîf:

ثَلَاثَةُ أَصْوَاتٍ يُبَاهِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِنَّ الْمَلَائِكَةَ:
الْأَذَانَ، وَالتَّكْبِيرُ فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَرَفْعُ
الصَّوْتِ بِالتَّلْبِيَةِ.

Selâsetü asvâtin yübâhi'llâhü azze ve celle bihinne'l-melâikete el-ezânü ve't-tekbîrû fî sebîlillahi azze ve celle ve ref'u's-savti bi't-telbiye.

Cabir *radıyallahu anh'ten* Deylemî ve İbn Neccar rivayet etmişler.

Üç ses vardır ki pek aziz, sonsuz derecede azîz ve celîl olan Allah, meleklerine bu sesleri gösterip övünür, *mübâhât* eyler:

“Bak kullarıma, görüyor musunuz kullarımı?” diye, Allah kulları metheder.

Birincisi, *el-ezân*. Müezzin ezan okuyor; “Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber.” Ezan sesini Allah sever, bu yüksek sesle bağırmanı Allah sever ve o ezan sesiyle meleklerine gösterir:

“Bak, şu kulumu görüyor musun, nasıl ‘Allahu ekber’ diyor? Bak görüyor musun nasıl *hayyela's-salah* diyor? İnsanları namaza çağır-

rıyor. Görüyor musun bak sabahleyin es-salâtü hayrun mine'n-nevm diyor." diye ezanı sever.

Ezanın sesini ve ezanı okuyanı Allah sever ve meleklerine metheder, övünür.

Bak, melekler ne demişlerdi?

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

Inni câilün fi'l-ardi halîfe. "Ben yeryüzünde insanoğlunu yaratacağım." deyince melekler ne demişlerdi?

أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ

*E tec'alü fihâ men yüfsidü fihâ ve yesfikü'd-dimâ'.*¹ "Orayı berbat eden, fesat çıkarıcı, bozan ve kanlar döken mahlukları mı yaratacağın yâ Rabbi!" demişler.

Onun için Allah; "bak bu kulum" diye, meleklerle ondan gösteriyor olabilir, ondan methediyor olabilir. Bak siz, kullar için insanları yaratacağım zaman "kan dökücü onlar, fitne fesat çıkarıcı, ortalığı berbat edici, tarumar edici" dediniz. "Bak, ezan okuyor,

¹ 2/Bakara, 30.

gördün mü? ‘Allahu Ekber’ diyor.” diye met-
heder, över, övünür; bir.

İkincisi:

Ref’u’s-savti ve’t-tekbîrû fî sebîlillâh.

“Allah yolunda tekbir getirmek.”

Tabi bu Allah yolunda sözünden savaşta
gibi mâna çıkıyor biraz. Çünkü eskiden dede-
lerimiz çarpışırken “Allahu Ekber, Allahu Ek-
ber” diye diye çarpışıyorlar, Allah için çarpı-
şıyorlar. “Allah en büyüktür!” diye düşmana
“Allah Allah” derlerdi, savaşta; “Allahu Ek-
ber, Allahu Ekber” derlerdi.

Bunu da sever. “Bak kullarım; ‘Allahu
Ekber’ diyorlar; mallarını, canlarını bu konu-
da feda etmeye hazırlar, bak! En tehlikeli işe
nasıl girişiyorlar?” da olabilir, Allah yolunda,
fî sebîlillah her zaman söylenen tekbir de
olabilir. Ama ben sanki savaş kast ediliyor
gibi sezinliyorum.

Tekbiri sever Allah.

Tekbir bazen ne zaman oluyor?

Mesela kurban bayramında, arefe günün-
den üçüncü günün ikindisine kadar tekbirler
var. Namazda *es-selâmü aleyküm ve rahme-*

tullah, es-selâmü aleyküm ve rahmetullah deyince yüksek sesle tekbir getiriyoruz. Ne de hoş oluyor.

Sonra bayramda bayram tekbirleri var. İşte buna benzer vesilelerle “Allahu Ekber” demek mânâsına da olabilir. Tabi savaşta iş çok daha anlam kazanıyor.

Bir de hoşuma gidiyor. İslâm’da alkış yok.

Bir şeyi beğendiği zaman sahabe-i kirâm ne yaparlarmış?

“Allahu Ekber” derlermiş. O alkış Batı’dan gelme bir âdet. “Allahu Ekber” demek var.

Mesela *Ve'd-duhâ* sûresi inince dinlediler, çok beğendiler, “Allahu Ekber” dediler. Ondan dolayı biz hatim indirirken okuduğumuz zaman *Ve'd-duhâ*’dan aşağıya gelince *Allahu Ekber Allahu Ekber, lâ ilahe illallahu vallâhu ekber, Allahu Ekber ve lillâhi'l-hamd* diyoruz.

Tekbir çok büyük bir söz. “Allahu ekber!”

Bir şey daha hatırlatayım. Yeni yeni modalandı. Sporcular için, sanatçılar için... Sporcu değil idmancılar için. Şarkıcılar, türküçüler için, hünerliler için bilmem ne, "en büyük şu" diyorlar. "en büyük bilmem ne" diye, bağıyorlar, çağırıyorlar, o tarzda ifade ediyorlar.

En büyük Allah'tır, Allahu ekber. Başka kimseler için "en büyük" olur mu? Ben o kullanış tarzını çok garipsiyorum.

"En büyük Zeki Müren, en büyük Muazzez Abacı, en büyük gol kralı Metin!"

İslâmî edebe uygun görmüyorum. En büyük Allah, bitti!

"En büyük Özal!"

Olmadı ama. Bak şimdi ne Özal kaldı ne eserleri kaldı. Gelip geçiyor.

Faniler en büyük olur mu?

En büyük Allah. Allahu Ekber!

Üçüncü ses:

Ve ref'u's-savti bi't-telbiye. "Hacı'nın hacca giderken ihramlandıktan sonra sık sık söylediği telbiye."

Nasıldı?

لبيك اللهم لبيك لبيك لا شريك لك لبيك ان

الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك

Lebbeyk Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk, inne'l-hamde, ve'ni'mete, leke ve'l-mülk lâ şerîke lek.

Tepelere çıktıkça, vadilere indikçe, başka müslüman topluluklarla yolda karşılaştıkça tekbir getirecek. Çok, çok derin anlamı var:

“Yâ Rabbi! Sen emrettin de emrini tuttum, geliyorum, emrine uyarak geliyorum, buyur yâ Rabbi!” diye gitmiş oluyor, *lebbeyk* o mânaya geliyor.

Araplarda, günlük hayatta da birisini çağırırsan derler.

Ne demek, Arapçada?

Lebbeyk; “Buyur, geliyorum, kat kat hizmetinde olacağım, hazırım.” mânasına, bunu kullanırlar.

Lebbeyk Allâhümme lebbeyk. “Ey Rab-bim, buyur, emrindeyim. Kat kat, tekrar tekrar emrindeyim.”

Hani “Tekrar tekrar teşekkür ederim.” der gibi; “Tekrar tekrar emrindeyim yâ Rabbi!” demiş oluyoruz.

“Lebbeyk” çekerek hacının gitmesi çok, çok anlamlı, çok duygulandırıcı, gözleri yaşartıcı bir şey; Allah’ın da meleklerine göstermesi; “Bak, görüyor musun? Ey meleğim, görüyor musun? Ey melâikem, meleklerim, görüyor musunuz? Bak, nasıl memleketlerini terk ettiler, elbiselerini, rütbelerini çıkardılar, ihramlara büründüler, baş açık, yalın ayak, tozlu yollarda, güneşin altında... Nasıl “lebbeyk allahümme lebbeyk” diye diye gidiyorlar, görüyor musunuz?” diye över, övünür, o kimseleri metheder. Hacılara nasip olan bir şey.

c. Üç İnsan Allah'ın Himayesi Altındadır

Üçüncü hadîs-i şerîf. Bu da bundan önceki okuduğum hadîs-i şerîfe bağlanacak.

ثَلَاثَةٌ فِي ضَمَانِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: رَجُلٌ خَرَجَ إِلَى مَسْجِدٍ
مِنْ مَسَاجِدِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ خَرَجَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ،
وَرَجُلٌ خَرَجَ حَاجًّا

Selâsetün fî damâni'llâhi azze ve celle, racülün harece ilâ mescidin min mesâcidi'llâh ve recülün harece ğâziyen fî sebîlillâh ve recülün harece hâccâ.

Hulvânî, Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'ten* rivayet etmiş.

Selâsetün fî damânillah azze ve celle.

Daman herhalde üstün olacak.

“Üç insan Aziz ve Celîl olan Allah'ın himayesi, koruması altındadır.”

Allah korur, sahip çıkar, hıfz u himâye eder, vikâye eder, korur. *Daman*; “teminat” mânasına, koruma mânasına. “Garanti İtalyancadan geldiği için “garanti” dememek için bu lafları söylüyorum,.

Bir;

Racülün harece ilâ mescidin min mesâcidi'llâh. “Allah'ın mescitlerinden bir mescidine varayım da namaz kılayım, ibadetimi yapayım.’ diye çıkan kimse Cenâb-ı Hak'ın teminatı altındadır.”

Cenâb-ı Hak onu mutlaka taltif edecek, mükâfâtlandırarak. Garantili, şek ve şüphe

yok! Koruyacak ya da mükâfatlandırarak; bu işin. garantisi var. Mutlaka kâr var, ziyan bahis konusu değil. Mutlaka kazançlı çıkacak, bir.

Allah'ın mescitlerinden herhangi biri...

Siz mesela arabaya atladınız Hallen'den Fredeng'e geldiniz. Siz de buna dahilsiniz, biz de. Fredeng'in bir sokağında çıktık, öbür sokağına geldik. Allah'ın mescitlerinden herhangi birisi. Ama daha önemli olan yerlere mesela Peygamber Efendimiz'in mescidine giderse, mesela Kudüs-ü Şerîf'e giderse, Mescid-i Aksâ'ya giderse... Öyle demiyor, herhangi bir mescide. Namaz kılacak ya.

Rabbü'l-âlemîn, Tebâreke ve Teâlâ niye mescidleri bu kadar mükafatlandırmış?

"Mü'minler muhabbet etsin, ahbap olsun, karşı karşıya gelsinler, birbirlerinin yüzlerini görsünler, toplansınlar, toplanıp konuşsunlar." diye.

"Şu ihtiyacımız var, şunu görelim. Şu sıkıntımız var, şunu halledelim." desinler diye. İnsanoğlu gıda kadar, hava kadar, su kadar, güneş kadar, arkadaşına ve sevgiye muhtaçtır.

Doktorlar bilir, deney de yapılmış. Aynı günde doğan çocuklar üzerinde deney yapmışlar. Çocukların on tanesini şu tarafa on tanesini bu tarafa ayırmışlar. Kiloları aynı on tane çocuk... Bu işi Amerika'da büyük bir yerde yapmışlar. Hepsine ağırlık ölçüsü aynı miktarda aynı mamadan, sudan vermişler. Aynı bakım, hiç farkı yok, gıdaları, suları aynı.

Her şeyleri aynı; yalnız bakıcılara demişler ki; “Bu on tane çocuğu seveceksiniz, okşayacaksınız.”

“Seni maskara seni, şeker misin sen, lokum musun? A benim canım...”

Çocuğa sevgi gösterisi yapılıyor.

Öteki çocuklara bakacak bakıcılara da demişler ki; “Çocukları sevmek yok; deney yapıyoruz.” Sen içinden seversin belki ama herhangi bir sevgi tezahürü yok. Robot gibi, makine gibi gireceksin, mamasını vereceksin, altını temizleyeceksin, yıkayacaksın o kadar. Sevgi yok. Sadece bakım. Bakımları aynı. Biri si sevgili bakım, birisi sevgi olmadan bakım.

Birkaç ay içinde sevgi ile bakılan çocukların daha büyük gelişme gösterdiğini tespit etmişler.

Neden?

Bebeklerin de, büyüklerin de sevgiye gıda kadar ihtiyacı vardır. Sevgiye, sevmeye, sevince, gıdadan büyük ihtiyacı vardır. Ve sevgisizlik insanı hasta eder; hem geliştirmez, hem de nefrete uğramak, sevilmemek insanı hasta eder; ruh hastası olur insan.

Sevgiyi öğrenememiş insanlar büyüdükleri zaman topluma bela olur. En büyük gangsterler, haydutlar, katiller, sadistler sevgisiz büyüyenlerden ortaya çıkar.

Adam mermileri almış, silahları almış, su deposunun üstüne çıkmış, dürbünlü tabancayla nişan alıyor. İşlek yoldan geçen arabalara ateş ediyor. Araba kurşunu yiyince şoför hâkimiyeti kaybediyor, paldır küldür paldır küldür ortalık karışıyor, düşüyor. Bu buradan gülüyor. İkinciye ateş ediyor, üçüncüye ateş ediyor. Amerika'da böyle bir şey oldu.

Neden yapıyorsun bunu? Orada adam ölüyor, araba parçalanıyor, sadist!

“Sadist” ne demek?

“Birisinin ızdırap çekmesinden zevk alan” demek. Güya ruh hastası! Bir hınç duyuyor, kin duyuyor. O kinini önüne gelenden çıkarıyor. Asıl suçludan çıkarmıyor, önüne gelenden çıkarıyor. Çarpık rûhî gelişme.

Neden?

Sevgisizlikten.

Biz neden camiye geliyoruz?

“Müslümanlar birbirlerini tanısin.” diye. Çünkü kardeş; birbirlerini sevsinler, birbirleriyle yardımlaşsınlar. Ve insanoğlu yardımlaşan bir yaratıktır, yardımlaşmaya muhtaçtır. Toplum hayatı yardımlaşmayı gerektirir.

Ben bu meshleri kendim yapmadım; bunu meshçi yaptı. Bu cübbeyi de kendim yapmadım; bunu da terzi yaptı. Bu giyimi de ben yapmadım; bunu da makineler dokudu. Bu kullandığım aleti de... Nasıl olduğunu ben hiç bilmem bile, birisi yapmış, kullanıyorum.

Ben topluma bir şey veriyorum, herkes topluma bir şey veriyor; böylece toplum içinde yaşıyoruz.

İnsanoğlu toplumsal bir varlıktır. Bazı karıncalar da böyle; yuvalar kuruyorlar. Yüz binlerce karınca, insanların hayret ettiği. muhteşem yuvalar kuruyorlar. Arılar da öyle; son derece muntazam çalışıyorlar, itaatli çalışıyorlar.

Ama insanlar harika. İşte İslâm, insanoğlunun hem dünya saadetini hem âhiret saadetini, ikisini birden sağlamak için insanların birbirlerini sevmesini istiyor ve sevginin her türlü levâzimatını da emrediyor.

Mescide gitmezse başkalarını görmezse nasıl arkadaş olacak, nasıl muhabbet edecek?

Olmaz!

Onun için camide kılınan namaza, evde kılınan namazdan yirmi yedi kat daha fazla sevap veriyor. Yirmi yedi tane kılmış gibi, yirmi yedi kat...

Sen ay sonunda maaşını almaya gittiğin zaman o aylık maaşını almak mı istersin, yirmi yedi kat fazlasını mı almak istersin?

“Hocam lafı mı olur; yüzde elli zam olsa bile razıyım.” dersiniz. “Yüzde yirmi beş, yüzde on zam olsa bile razıyım.” dersiniz.

Lafını bile duyunca yüzünüz gülüyor. “Vergileri kesmese bile razıyım.” dersiniz.

Ama Cenâb-ı Hak mescitte kılınan namaza, evde kılınan namazdan yirmi yedi kat fazla veriyor. Cuma namazı kılınan camide elli kat sevap veriyor. Sarıkla kılınırsa yetmiş kat sevap veriyor. Dişleri fırçalarsa yetmiş kat sevap veriyor; “Temizlik olsun.” diye, “Ağız kokmasın.” diye, “Pırıl pırıl olsun.” diye. 1400 yıl önce. Macunlar çıktığı, diş fırçaları icat olduğu zaman değil...

O zaman macun da yoktu, fırça da yoktu, dişlerini nasıl temizliyorlardı?

Çok ilginç, ağaç dallarını kesiyorlardı, ağaç dallarının lifleriyle dişlerini fırçalıyorlardı. Hem de kullandıkları misvak ağacı mikropları öldürücü özellikte, küçük canlı varlıkları öldürücü özellikte. Antiseptik, ağız temizliyor.

“Ağız temizleyicidir ve Allah’ın rızasını kazandırıcıdır.” diye bildiriyor, Peygamber Efendimiz.

“Benim yanıma ağızınız kokarak gelmeyin.” buyuruyor.

Abdest alıp üç defa ağzımızı çalkalıyoruz, temizliyoruz. Burnumuzu, elimizi, ayaklarımızı yıkıyoruz. İslâm güzel bir şeyi yaptırmak için bütün temel şeyleri mükâfâtlandırıyor. Müslüman camiye geldi mi arkasından çok faydalar gelir.

Onun için camiye gelmek çok sevap. Hatta camiye gelmeyen, şimdi burada iki yüz elli kron ceza yiyor, değil mi?

Hesap da tutmuyorum da neyse, herkes kendi hesabını kendisi tutsun, medenî medenî gelsin, cezasını versin bakalım.

İkincisi:

Ve racülün harece ğâziyen fî sebîlillâh.
“Allah yolunda gazaya çıkan kimseye de Allah mükâfâtı kesin olarak verir.”

O da Allah’ın teminatı altındadır; Allah yolunda gaza eden mutlaka kârda olacak.

“Çarpışmadan döndüler.”

“Olabilir. Çarpışmadan dönse bile sevaptır.”

Allah yolunda savaşmak çok önemli. Tabii savaşmak için de savaşmanın araçlarını ge-

reçlerini, teşkilatını kurmak lazım. Müslümanlar leb demeden leblebiyi anlamalı.

Araçsız gereçsiz savaş olur mu?

Olur ama pırasa doğrar gibi doğrarlar insanı. Olur ama öyle olur, olur ama olmaz. Taşla, sopayla olmaz.

Onun için Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruluyor ki;

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ

*Ve eiddû lehüm me'steta'tüm min kuvve.*² “Din düşmanlarına gücünüzün yettiği kadar kuvvet hazırlayın.”

Herkes teşkilat kuruyor; CIA, Mossad, Intelligence Service, FBI, KGB vesaire vesaire. Kendi milli menfaatlerini sağlamak ve elde etmek için veyahut kendisini savunmak için herkes harıl harıl teşkilat kuruyor.

Müslümanlar?

Müslümanların bir şeyi yok; birliği yok, beraberliği yok. Başlarına getirdikleri adamlar; al Kaddafi'yi vur Saddam'a. Al birisini vur

---

² 8/Enfal, 60.

ötekisine. Hizmet etmeyi def et başından, hizmet edecek insanı seç.

“Yoo, hizmet eden darağacına, ipten salanacak! Hizmet etmeyen baş tacı edilecek!”

Haini başının üstüne oturtacak, kafasının üstünde gezdirecek. Haini baş üstünde gezdirecek, onun için fedakarlığı yapacak ama hizmet eden topuzuyla kovulacak. Olmaz! Allah yolunda cihad, dinin temelidir. Ve müslümanlar bunun her türlü araç gereç, teçhizat ve teşkilatını yapmakla sorumludur. Yapmıyorlar. Allah bunu hepsine sorar; bunun hesabını hepsine sorar. Kazanç elde etmek için herkesin bir dükkanı var. Kendisini savunmak için herkesin bir teşkilatı var. Hatta maddî menfaat için, para kazanmak için şirketlerin teşkilatları var, hatta tüccarların *body guard*'ları var, koruyucuları var. İslâm her gün ezilmekte, müslümanların her gün üçü beşi şehit olmakta. Bu kadar vurdum duymazlık, bu kadar tedbirsizlik, bu kadar şaşkınlık, bu kadar gaflet ilk çağlarda olurdu. Çok örnekleri de olduğu halde 21. yüzyılda nasıl oluyor bilmem.

Ve üçüncü kimse;

Ve racülün harece hâccâ. “Ve hac yapmak için yola çıkan kimseyi de Allah mutlaka himayesine alır, mükâfâtı vaad etmiştir.” İster haccı yapabilsin ister yapamasın mutlaka kârlıdır, garantilidir teminatlıdır. *Hâcc*; “a”sı uzun; “haccı yapan kimse” demek, “hac yapan kimse.”

“Hacı” diyoruz biz, “i”yi nereden eklemiştir? Arapça’da “i” benim demek. Hacı demek “ey benim hacım” demek.

“Hacı gel, hacı git” ne demek?

“Benim hacım gel, git” demek.

Onun için bizde hacı sözü yayılmış. Aslında “hacım” demek. “i”sı “benim” mânasına geliyor. Doğrusu öyle. Sadece “haccı yapan kimse” demek istiyorsak, “yâ hacc, ey haccı yapan;” kadınsa “yâ hâcce.”

“Yâ hâc, ya hâcce, mal satıyorum, gel al.” Ama “hacı” dedi mi, “hacım” demek.

Hani “Kardeş, senin adın ne? Memleketin neresi kardeş?” diyoruz ya.

“Arkadaş, ne yapıyorsun sen ya?”

“Hiçbir şey yapmıyorum.”

Arkadaşım, hemşerim, beyefendi, efendim arasında bazen böyle “benim” mânasına ekliyoruz ya, öyle.Cenâb-ı Hak hacıya mükâfât vaad ediyor, himayesine alıyor, koruyor. Mükâfâtlandırarak.Mescide gideni mükâfâtlandırıyor, savaşa gideni mükâfatlandırıyor. Hacılığı, mescide gitmeyi yaparız ama savaşa gitmeye gelince o zaman işler karışıyor. O zaman vaziyet biraz karışık. Çok, çok fırın ekmek yememiz lazım.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29 Recep 1421 / 28.10.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

